

У Мінску па Магілёўскай ша-
шы ўзведзен новы будынак
Беларускага дзяржаўнага ін-
стытута народнай гаспадаркі.
Фота Ул. Лупейкі.

ЗНОЎ У ПАХОД ЗА ВЕДАМІ

Своеасаблівае свята прыходзіць на нашу зямлю першага верасня. Вялікія гарады і маленькія вёскі, становяцца ў гэты дзень прыгажэй ад мноства кветак, з якімі ідуць у школу рэбяты. Першага верасня — пачатак новага навучальнага года ва ўсіх школах, тэхнікумах, інстытутах, універсітэтах нашай краіны.

Напярэдадні 1 верасня наш карэспандэнт пабываў у Міністэрстве асветы і папрасіў Міністра Рыгора Кісялёва адказаць на некалькі пытанняў.

Якія асаблівасці сёлетняга навучальнага года!

Старанна рыхтаваліся да сёлетняга навучальнага года і многа зрабілі партыйныя і савецкія органы, прамысловыя прадпрыемствы, калгасы і саўгасы, будаўнікі, гандлёвыя работнікі, органы народнай асветы.

У 1965 годзе ўступіць у строй звыш 300 новых школ на восемдзесят тысяч вучняў. Усяго ў рэспубліцы будзе працаваць сёлета ўжо 12 тысяч школ.

Кожны год у жыцці нашых школ адбываюцца значныя змены. Умацоўваецца сувязь школы, сям'і і грамадскасці. Усё больш увагі ўдзяляецца фізічнаму і эстэтычнаму выхаванню вучняў.

Цікавы і такі факт. Мадэльеры распрацавалі новую школьную форму. Яна зручная, прыгожыя зялёна-блакітнага колеру. Новая форма паступае ў магазіны. Па традыцыі, у Мінску на плошчы Свабоды перад пачаткам навучальнага года працуе школьны кірмаш. Там можна набыць для школьніка ўсё, што трэба.

Своечасова надрукаваны і разнастайныя школьныя падручнікі. Толькі ў выдавецтве «Народная асвета» ў 1965 годзе выйдзе ў свет сем мільёнаў падручнікаў, метадычнай літаратуры для настаўнікаў і вучняў, кніг для бацькоў. Акрамя таго, у рэспубліку завозіцца шмат падручнікаў, якія выдаюцца саюзнымі выдавецтвамі.

Пачынаючы з гэтага года вучні, якія жывуць у сельскай мясцовасці, будуць ездзіць у школу і са школы на аўтобусе і чыгунцы бясплатна.

Колькі юнакоў і дзяўчат у гэтым годзе паступіла ў вышэйшыя навучальныя ўстановы!

Больш 34 тысяч, з іх 14 тысяч на завочнае і вярэдняе аддзяленні інстытутаў і універсітэтаў.

Як складаецца лёс тых, хто па той ці іншай прычыне не здаў экзаменаў у вуні!

У гарадскіх і раённых Саветах дэпутатаў працоўных створаны спецыяльныя камісіі, якія з улікам патрэб у кадрах прадпрыемстваў, будоўляў, калгасаў і саўгасаў дапамагаюць ім выбраць работу, якая б адпавядала іх схільнасцям і інтарэсам. Маладым людзям па месцу работы ствараюцца такія ўмовы, пры якіх яны могуць працягваць вучобу завочна або на вярэдняй факультэтах у інстытутах і тэхнікумах. Ім даюцца аплочваемыя дадатковыя водпускі на час здачы экзаменаў і абароны дыплама.

На якой мове будзе весціся выкладанне ў школах нашай рэспублікі!

Як і раней, у Беларусі працуюць школы з рускай і беларускай мовай выкладання. Якую школу будуць наведваць дзеці, гэта асабістая справа бацькоў. Праграма па агульнаадукацыйных прадметах для ўсіх аднолькавая. Ва ўсіх школах мы выхоўваем сумленных, адукаваных людзей у духу савецкага патрыятызму і пралетарскага інтэрнацыяналізму.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

△ У Савецкім Саюзе вучыцца амаль 69 мільёнаў чалавек, гэта значыць кожны трэці.

△ У гэтым годзе на першыя курсы вышэйшых навучальных устаноў будзе прынята 836 тысяч чалавек.

△ Падрыхтоўка кожнага спецыяліста ў вуні абыходзіцца дзяржаве ў сярэднім 820—850 рублёў (уключаючы стыпендыі) у год.

△ На патрэбы асветы, аховы здароўя, культуры, навукі і фізічнай культуры ў СССР у гэтым годзе будзе выдаткавана больш 23 мільярдаў рублёў. Каля 5,5 мільёна навучэнцаў атрымліваюць стыпендыі або бясплатна карыстаюцца інтэрнатамі.

△ Савецкая дзяржава дае моладзі бясплатную адукацыю і забяспечвае большасць студэнтаў штомесечнай стыпендыяй і размеры ад 20 да 60 рублёў. Выдатнікі атрымліваюць 25 працэнтаў надбаўні. Асабліва здольным студэнтам прысуджаюцца персанальныя стыпендыі, памер якіх дасягае 80 руб.

△ У 1964—1965 навучальным годзе ў СССР было каля 7 мільёнаў студэнтаў, якія навучаліся ў 4472 вышэйшых і сярэдніх навучальных установах.

△ У Савецкім Саюзе вучыцца звыш 21 тысячы студэнтаў з 119 краін свету. Сярод іх вялікую групу — каля 10 тысяч чалавек — складаюць пасланцы маладых дзяржаў Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі.

△ У агульнаадукацыйных школах Беларусі навучаецца 1729,6 тысячы вучняў. У 1964 годзе васьмігадовую адукацыю атрымала 161,2 тысячы чалавек, дзесяцігадовую і адзінаццацігадовую — 55,8 тысячы чалавек.

ЗА КОШТ ДЗЯРЖАВЫ

31 верасня навучэнцы пачатковых, васьмігадовых і сярэдніх агульнаадукацыйных школ, якія жывуць у сельскай мясцовасці, змогуць бясплатна ездзіць у школу і назад у прыгарадных і мясцовых паяздах: Міністэрства шляхоў зносін СССР зацвердзіла правіла бясплатнага праезду школьнікаў. Кожны школьнік, які мае патрэбу ў праездзе, атрымае ў школе спецыяльны білет.

Уборка збажыны ў калгасе «Авангард» Іўеўскага раёна.

СССР. 5000 НОВЫХ ПРЭДПРІЯТІЙ

Председатель Госстроя СССР Игнатий Новиков отвечает на вопросы корреспондента АПН

Что характерно для работы советских строителей в 1965 году?

Советский народ завершает выполнение семилетнего плана. На этом ответственном этапе наши строители стремятся ускоренно вводить в действие новые производственные мощности. За минувшие шесть лет семилетки (1959—1964 годы) строители внесли ощутимый вклад в дело развития производительных сил страны. Построено и введено в эксплуатацию 5 000 крупных промышленных предприятий. Объем капиталовложений за эти годы достиг 200 с лишним миллиардов рублей. Это равно почти половине капитальных вложений за все годы Советской власти.

Серьезные проблемы решают строители и в текущем году. Перед ними поставлена исключительно важная задача: повысить эффективность капитальных вложений, сократить сроки сдачи объектов, улучшить качество и снизить стоимость строительства. Годовой объем только государственных капитальных вложений установлен в сумме 38,7 миллиарда рублей — на 11 процентов больше, чем в прошлом году.

Наше плановое хозяйство не знает спадов и кризисов, прилива и отлива капитальных вложений в зависимости от конъюнктурных колебаний, как это свойственно капитализму. Затраты на развитие хозяйства возрастают из года в год. По объему капитальных вложений мы вплотную подошли к США, а по темпам их роста обгоняем эту страну.

В текущем году предстоит

СИБИРСКИЕ

Они сооружаются в Красноярске на островах Отдыха и имени Молокова, расположенных на Енисее. Проект самого крупного в Сибири спортивного комплекса разработан институтом Красноярского гражданского строительства.

Стадион на 35 тысяч человек по внешнему виду пред-

ввести в действие 10 миллионов киловатт энергетических мощностей, в том числе на Конаковской, Щекинской, Заинской, Прибалтийской и других электростанциях. Начнут давать чугун новые мощные доменные на Магнитогорском и Ждановском металлургических предприятиях, вступят в строй новые конвертеры и прокатные станы на Ново-Липецком, Криворожском, Западно-Сибирском и других заводах. Будут введены новые шахты и разрезы мощностью 24,7 миллиона тонн угля в год.

Велика экономическая эффективность развития химической промышленности. В 1965 году войдут в строй новые мощные предприятия по производству минеральных удобрений, искусственного волокна, пластических масс, автомобильных шин и других видов продукции.

У нас созданы специализированные строительные организации. Мы располагаем большой сетью монтажно-сборочных предприятий для предварительной сборки узлов, деталей, агрегатов. Это позволило сократить сроки, уменьшить трудоемкость монтажа и повысить производительность труда.

Итоги первого полугодия 1965 года говорят о дальнейшем подъеме народного хозяйства СССР. По сравнению с этим же периодом прошлого года прирост промышленной продукции составил 9,3 процента.

Что делается для развития сельского строительства?

Значительно возрастают масштабы строительства и на селе. Чтобы ускорить его, создается дополнительно 440 механизированных колонн,

«ЛУЖНИКИ»

ставляет собой чашу. Козырек из тонких пластов армированного цемента будет прикрывать зрителей от непогоды. Кроме стадиона, в комплекс входит два бассейна, один из которых крытый, с водными дорожками 50 и 25 метров, Дворец спорта, велосипедный трек, баскетбольная и волейбольная площадки.

оснащенных новейшей техникой. За год предстоит построить элеваторы и зерносклады емкостью 5,9 миллиона тонн, животноводческие помещения на 8 миллионов голов скота, большое количество птицефабрик, комбикормовых заводов, ремонтных мастерских.

В новой пятилетке (1966—1970 гг.) на капитальное строительство и техническое оснащение сельского хозяйства ассигнуется 71 миллиард рублей. Таких крупных капитальных вложений не было за всю историю Советского государства.

Какое значение имеет капитальное строительство для повышения жизненного уровня советского народа?

Очень большое. В 1965 году предусмотрено значительно увеличить производство товаров народного потребления и объем жилищного строительства. В нынешнем году советские строители должны ввести новые предприятия, рассчитанные на выпуск свыше 18 миллионов пар кожаной обуви и 97 миллионов штук верхнего и бельевого трикотажа в год, около 200 миллионов пар чулочно-носочных изделий, большого количества тканей. Должны быть введены предприятия по производству овощных и фруктовых консервов мощностью 380 миллионов условных банок в год и мясных на 20 тысяч условных банок в смену. Большое развитие получат предприятия рыбной, сахарной, мясомолочной и других отраслей, производящих товары народного потребления.

По масштабам и темпам жилищного строительства наша страна прочно занимает первое место. В этом году намечено соорудить жилые дома общей площадью 84 миллиона квадратных метров. Это больше, чем в любой предшествующий год. Только за счет государственных средств и средств жилищно-строительной кооперации в первом полугодии введено в эксплуатацию 500 тысяч новых благоустроенных квартир общей площадью около 21 миллиона квадратных метров, или на один миллион квадратных метров больше, чем в первом полугодии прошлого года.

Намечено также построить большое количество школ, больниц, детских учреждений и других культурно-бытовых объектов.

ВЫРАЗНАСЦЬ ЗДЫМКАЎ ЗДЗІЎЛЯЮЧАЯ

Штатаў Амерыкі, Югаславіі, Японіі і іншых краін.

Адлюстраванне паверхні Месяца, ніколі нябачнай з Зямлі, адзначае англійская газета «Сан», больш падрабязнае, чым здымкі, перададзеныя на Зямлю амерыканскім касмічным апаратам, які разбіўся пры прылуненні ў сакавіку гэтага года. Такая добрая якасць новых фатаграфій тлумачыцца, на думку газеты, тым, што кожны кадр перадаваўся з раскладаннем яго на 1100 радкоў — амаль у два разы больш таго, што ўдзялося зрабіць амерыканцам.

Італьянская газета «Тэмпэ», падкрэсліваючы навуковае значэнне новых здымкаў Месяца, піша: 1100 радкоў для фатаграфавання азначаюць, што перадача адлюстравання дастаткова добрая, а фотаздымкі, зробленыя савецкім зондам, больш выразныя, чым здымкі, атрыманыя амерыканскімі зондамі. Дастаткова адзначаець, што 1100 радкоў аўтаматычнай станцыі «Зонд-3» супрацьпастаўляюцца 600 радкам фотанер, якая фатаграфавала Марс, і 550 радкам амерыканскага камерцыйнага тэлебачання.

Многія пакаленні цікавіліся, як выглядае адваротны бок Месяца, які заўсёды «адвернуты» ад Зямлі, гаворыцца ў рэдацыйным артыкуле «Нью-Йорк таймс». Самы лепшы адказ на гэту загадку даюць вельмі падрабязныя фотаздымкі, апублікаваныя Савецкім Саюзам. Яны ўяўляюць сабой гістарычны ўклад у чалавечыя пазнанні.

БАБРУЙСК

Серынную вытворчасць навясных раскідвальнікаў угнаенняў наладзіў завод сельгасмашыны. Новы аграграт не мае сабе роўных. Ён прыстасаван для рассявання як мінеральных тукаў, так і раскідвання гною і торфу. Машына адным праходам уносіць сыпкія ўгнаенні на 19-метровую паласу поля.

МІНСК

Праходзіць некалькі секунд, і дэталі трактара, пагружаная ў раствор, пад дзеяннем ультравукавых ваганняў ачышчаецца ад усіх напластаванняў. Першыя такія ўстаноўкі пачалі дзейнічаць у майстэрнях «Сельгастэхнікі» Ваўкавыскага, Кобрынскага, Салігорскага і Жалудоцкага аб'яднанняў і аддзяленняў «Сельгастэхнікі». Гэта аблегчыла працу рамонтнікаў, павысіла культуру вытворчасці. Акрамя таго, ультравуку робіць дэталі даўгавечнымі, дазваляе палепшыць падрыхтоўку паліўнай апаратуры, гідрасістэмы і іншых вузлоў, якія цяжка паддаюцца звычайнай апрацоўцы.

ВІЦЕБСК

25 мільёнаў рублёў унеслі ва ўсенародную скарбонку з пачатку сямігадка наватары вобласці. Рацыяналізатары шмат зрабілі для паскарэння тэхні-

нага прагрэсу. Пры іх актыўным удзеле мадэрнізавана каля 6 тысяч адзінак устарэлага абсталявання, механізавана аўтаматызавана больш чым 60 цэхаў і участкаў, укаранена ў вытворчасць звыш паўтара тысяч прагрэсіўных тэхналагічных працэсаў. Больш чым 500 тэхнічных новаўвядзенняў, прапанаваных віцебскімі наватарамі, паспяхова ўжываюцца на прадпрыемствах Расійскай Федэрацыі, Украіны, Прыбалтыкі.

ЛІДА

Дзяржаўная камісія прыняла ў эксплуатацыю першую чаргу Лідскага завода жалезабетонных вырабаў. Для сельскіх будаўнічых аб'ектаў ужо выпушчана першая партыя вырабцаў. Да свята Кастрычніка прадпрыемства запрацуе на поўную магутнасць, зможа выдаваць штогод каля 12 тысяч кубаметраў дэталей для будаўніцтва кароўнікаў, кармацэхаў і іншых памяшканняў у вёсцы.

СЛУЦК

Тут на вытворчых плошчах завода сантэхабсталявання, створан завод сельгасгаспадарчага машынабудавання. На ім арганізуецца вытворчасць рознага інвентару і запасных частак для патрэб сельскай гаспадаркі. Савет народнай гаспадаркі БССР зацвердзіў статут новага завода.

НА ПЛЕЧЫ МАШЫН

Параўнанне, бадай, самы пераканаўчы доказ у карысць тых велізарных змен, якія адбыліся і адбываюцца пры Савецкай уладзе на землях нашага Прынямоння. Але я не буду параўноўваць тое, што было ў нас пры панах, і сучаснае. Гэта — неба і зямля! Я раскажу толькі аб росце механізацыі ў нашым калгасе за два апошнія гады.

Вось некаторыя факты. Яшчэ ў мінулым годзе ў нас было пятнаццаць трактараў. Шчыра кажучы, у гарачыя дні ўборкі нярэдка даводзілася, як гаворыцца, ламаць галаву, манеўраваць тэхнікай, каб своєчасова выканаць намечаныя работы. Кожны брыгадзёр-палывод, зразумела, непакоячыся за свой участак работ, імкнуўся атрымаць больш машын.

А вось цяпер гэтага ўжо няма. Кожнай брыгадзе вылучана столькі трактараў, колькі патрэбна. І выйшлі мы са становішча вельмі проста: купілі чатыры новыя трактары, прычым самыя сучасныя, зробленыя па апошніму слову тэхнікі, а таксама тры збожжавыя камбайны і іншыя машыны. Так што цяпер мы ўбіраем усё збожжа толькі машынамі.

Аб чым гэта гаворыць? Перш за ўсё аб тым, што нашы даходы ўзраслі, сказаўся прамы і хуткі вынік добрых, своєчасовых рашэнняў сакавіцкага Пленума ЦК КПСС, галоўная мэта якога адна — далейшы ўздым калгасаў, рост дабрабыту сельскіх працаўнікоў. Словам, гэтыя рашэнні і дапамаглі нам хутка павялічыць даходы, купіць больш машын. А гэта, у сваю чаргу, аблегчыла працу людзей, дазволіла калгасу палепшыць апрацоўку зямлі, а, значыць, стварыла рэальныя прадумовы для атрымання яшчэ лепшых ураджаў штогод і, вядома, яшчэ лепшай аплаты працадзя.

Прызнацца, я ўжо даўно не чуў нават сярэдніх старых, што вось, маўляў, раней лён перабілі рукамі, як было цяжка. А гэта ж не так даўно ўжо і было. Як бачыце, добрыя змены

робяцца звыклымі, натуральнымі ў нашай краіне. Так, цяпер нашы жанчыны ўжо забылі, што такое ручная праца на льяных палях. Сеюць лён машынамі, вядуць догляд за імі зноў жа машыны і хімія, убіраюць яго льноцерабілкамі. І ўсе астатнія працэсы таксама перакладзены на плечы разумных машын.

Карацей кажучы, гаспадарамі на нашых палях сталі цяпер механізатары. Сваімі машынамі яны цалкам апрацоўваюць глебу, праводзяць сяўбу ўсіх культур, уключаючы і пасадку бульбы. Машынамі ўбіраем цяпер нават бацвінне бульбы. Прадумалі мы і пытанні механізацыі ачысткі і прасушкі зерня. З гэтай мэтай пабудавалі вялікі ток, на якім устаноўлены цэлы комплекс спецыяльных машын і механізмаў. Кіруюць імі ўсяго тры чалавекі. Ну і, зразумела, зерне з-пад камбайнаў дастаўляецца на ток аўтасамазваламі. А ўсяго ў аршэлі ёсць ужо дваццаць аўтамашын, у тым ліку два малакавозы.

Карэнныя змены адбудуцца ў самы бліжэйшы час і на фермах калгаса, ва ўмовах працы іх работнікаў. Справа ў тым, што наш калгас падключылі нядаўна да магутнай дзяржаўнай электралініі. Зразумела, мы адразу ж узялі курс на максімальную механізацыю працы жывёлаводаў. Закупім і ўстанаўліваем на фермах электраматоры, а ў хуткім чаце купім і электрадаільныя апараты. Ці трэба гаварыць, як гэта аблегчыць працу работнікаў жывёлагадоўлі, дасць ім больш свабоднага часу для адпачынку і вучобы.

Наогул, шмат добрых змен у нашым калгасе. Я раскажу толькі аб некаторых з іх, галоўных. А колькі іх будзе заўтра, праз год, два! Не сумняваюся, вельмі многа. Усё ў нас робіцца так, каб праца чалавека становілася больш прадукцыйнай, лёгкай, радаснай.

У. СЕДЗІКАУ,
брыгадзёр
калгаса «Звязда»
Навагрудскага раёна.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Накануне начала нового учебного года наш корреспондент побывал у Министра просвещения БССР Г. Киселева. Министр сообщил, что в этом году в республике аступило в строй более трехсот новых школ на 80 тысяч учащихся. Всего в Белоруссии будет работать 12 тысяч школ. Только в издательстве «Народная асвета» в 1965 году выйдет в свет 7 миллионов учебников и методической литературы. Кроме того, в республику завозятся много учебников других издательств. В высшие учебные заведения поступило в этом году более 34 тысяч юношей и девушек.

Для тех молодых людей, которые окончили школы и не пошли в вузы, создаются все условия для поступления на работу, отвечающую их склонностям и интересам. Интервью с Министром просвещения помещено на 1 стр. под заголовком «Зноў у паход за ведамі».

С каждым годом все больше видов сельскохозяйственных работ механизмируется в колхозах и совхозах республики. В колхозе «Звязда» Новогрудского района, например, машинами убирают хлеба, лен, ботву и т. д. На колхозном ток установленном целый комплекс механизмов, которыми управляют всего три человека. О новой жизни родной деревни рассказывает читателям брига-

дир механизаторов У. Седиков («На плечи машин»).

Наши корреспонденты из разных уголков Белоруссии сообщают:

с большим успехом прошли гастроли участников художественной самодеятельности Житковичского района на ВДНХ в Москве — коллектив получил восемь почетных грамот и большую бронзовую медаль Выставки;

строятся и хорошеют деревни Копыльщины, вырастают новые улицы, все больше телевизионных антенн появляется над крышами хат.

В зарисовке «Побач таварышы» инженер Минского часового завода В. Пласкович рассказывает об одном из своих товарищей — хорошем рабочем парне Викторе Ханавеве. Много друзей на заводе у Виктора, потому что нельзя не ценить его честное отношение к работе, его золотые руки, его готовность всегда прийти на помощь человеку, попавшему в беду.

Очень многие люди разных

возрастов и профессий с увлечением отдают свои свободные часы искусству. Чтобы помочь им серьезно овладеть его основами, в Москве создан Заочный народный университет искусства Министерства культуры РСФСР. Ежедневно приходят сюда бандероли с рисунками, нотами, толстые тетради с режиссерскими планами. На трех его факультетах — изобразительного искусства, музыкальном и актерско-режиссерском — учится около 18 тысяч человек («Запрашае университет мастацтва»).

«Першы дзень чалавека» — так называется статья секретаря Пинского городского комитета партии П. Украинца, рассказывающая о новых обрядах, родившихся в советское время. В Пинске стали традицией праздники регистрации брака, рождения ребенка, вручения паспортов шестнадцатилетним и т. д. Торжественные вечера, проходящие в городском доме культуры, на всю жизнь остаются в памяти людей.

Большой популярностью пользуются в нашей республике и за ее пределами дома отдыха на озере Нарочь. Сейчас белорусские архитекторы работают над проектированием нового курорта на Нарочи, который станет на уровень лучших курортов мира. Ажурные конструкции высотных зданий, гостиниц и пансионатов из стекла и бетона органически впишутся в леса и холмистые берега озера («Курорт «Нарочь»).

Германская Демократическая Республика. Жыхары Карл-Маркс-Штадта адзначаюць 800-гадовы юбілей свайго горада.

НА ЗДЫМКУ: помнік К. Марксу і Ф. Энгельсу, устаноўлены поблізу цэнтральнай магістралі горада — вуліцы Нацыі.

202 МІЛЬЁНЫ ПАДРУЧНІКАЎ

Выдавецтва «Асвета» выпусціла да пачатку навучальнага года новыя падручнікі для пачатковай і сярэдняй школы. Яны прайшлі своеасаблівае выпрабаванне. Выпушчаныя спачатку невялікімі тыражамі кнігі былі адобраны шырокай настаўніцкай грамадскасцю, а ўжо потым атрымалі дадатковыя тыражы.

Для першакласнікаў выдадзены прыгожыя падручнікі рускай мовы. У ім вялікая ўвага ўдзелена развіццю вуснай мовы, амаль на кожнай старонцы — каляровыя ілюстрацыі, а ў канцы кнігі — карціны для вусных размоў. «Апавяданні па гісторыі СССР» выпушчаны для чацвёртых класаў. Тут расказ аб мінулым і сучасным Радзімы ўдала спалучаецца са шматлікімі каляровымі карцінамі, фатагра-

фіямі, плакатамі. Да пачатку навучальнага года новы падручнік «Фізічная геаграфія» атрымалі пяцікласнікі. У ім таксама шмат новага, напрыклад, тэма асваення космасу.

34 падручнікі тыражом 500 тысяч экзemplараў выдадзены для школ з выкладаннем на замежных мовах. 110 кніг, тыраж якіх больш 10 мільёнаў, атрымаюць дзеці для пазакласнага чытання. Агульны ж тыраж школьных падручнікаў — 202 мільёны экзemplараў.

Выдавецтва таксама выпускае другое выданне «Дзіцячай энцыклапедыі». Выйшлі з друку 3 тамы тыражом па 500 тысяч кожны. Да канца года выйдучы і астатнія. Гэта энцыклапедыя будзе перавыдадзена ў 32 замежных краінах.

Выпускаецца і новая літаратура для настаўнікаў. 85 падручнікаў атрымаюць студэнты педагагічных інстытутаў.

РАСЦЕ СЯМ'Я СТАНКОЎ

Прайшло ўсяго шэсць год, як сабран першы свідравальны станок з маркай Маладзечанскага станкабудаўнічага завода, а іх колькасць ужо

вырсла да дваццаці тысяч. Зараз калектыў прадпрыемства асвоіў выпуск новых ультрагукавых станкоў і рыхтуецца да вытворчасці электраэраійных.

ХАНОЙ. Авіяцыя ЗША зрабіла новы налёт на тэрыторыю Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам. Як паведамляе в'етнамскае інфармацыйнае агенства, амерыканскія самалёты бамбілі камунікацыі ў правінцыях Нінь-бін і Тхань-хоа. У час налётаў пяць самалётаў збіта. Агульная колькасць збітых з 5 жніўня 1964 года амерыканскіх самалётаў складае 491.

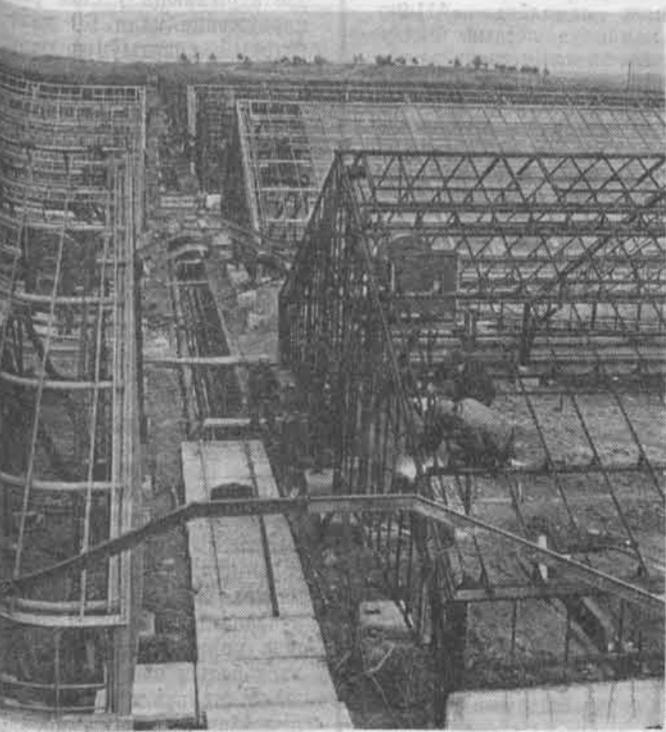
за 250 міль на паўднёвы захад ад Бермудскіх астравоў.

З 21 жніўня амерыканскія касманаўты 120 разоў абляцелі вакол Зямлі, прабыўшы ў космасе амаль восем сутак і ўстанавіўшы тым самым новы рэкорд працягласці знаходжання чалавека ў касмічнай прасторы.

СТАМБУЛ. У Ізміры адкрыўся 34-ы Міжнародны кірмаш. У ім прымаюць удзел 35 краін. У ліку краін-удзельніц — Савецкі Саюз, Балгарыя, Чэхаславакія, Польшча, Румынія, Францыя, Англія, ЗША, ФРГ і іншыя.

ДЖАКАРТА. Адбылася цырымонія перадачы інданезійскім вучоным савецкага метэаралагічнага абсталявання. Падзякаваўшы Галоўнаму ўпраўленню гідраметэаралагічнай службы СССР за яго каштоўны падарунак і ўвагу, кіраўнік ўпраўлення метэаралагічнай і геофізічнай службы Міністэрства паветраных камунікацый Інданезіі доктар Суканта выказаў упэўненасць у тым, што плённае супрацоўніцтва савецкіх і інданезійскіх вучоных будзе і надалей развівацца і мацнець на карысць двух народаў.

НЬЮ-ІОРК. 29 жніўня амерыканскі касмічны карабель «Джэмінай-5» з касманаўтамі Горданам Куперам і Чарльзам Конрадам на борце паспяхова завяршыў касмічны палёт і прывадніўся ў Атлантычным акіяне прыкладна

На адной з ускраін Мінска будуюцца саўгас «Гароднінная фабрыка». Яе праектная плошча — 100 000 квадратных метраў закрытага грунту. У цяплицах фабрыкі круглы год будуць вырошчывацца агуркі, памідоры, салата, цыбуля і іншая гародніна для Мінска.

НА ЗДЫМКУ: мантаж блока 24-х цяплиц.

ПОБАЧ ТАВАРЫШЫ

Я добра ведаю Віктара Ханаева, слесара станкабудаўнічага ўчастка Мінскага гадзіннікавага завода. Некалі ён вучыўся распальваць горн у маленькай сельскай кузні, думаў стаць кавалём. Але пачалася вайна. Шаснаццацігадовы Віця рваўся на фронт, доўга абіваў парогі рываенкамата і дабіўся свайго. Ханаева паслалі ў ваеннае вучылішча. За гады службы ў арміі многае давялося пабачыць яму і перажыць. А калі дэмабілізаваўся, рашыў стаць слесарам.

... Віктар Паўлавіч любіць святанні. Гэта — яго слабасць. З балкона чацвёртага паверха добра відаць, як узыходзіць яшчэ заспаане сонца. Сваімі праменьнямі яно лашчыць чысты пакой, спыняецца на стале

за стосамі кніг і часопісаў. Ранішні прамень кранае дзіцячыя тварыкі. Ціха, імкнучыся не разбудзіць дзяцей, выходзіць Віктар Паўлавіч на вуліцу. Ад дома да завода паўгадзіны хадзіць. Недаўна ўперадзе, на рагу, чакае яго Саша Осіпчык, добры сябра. Калі Саша прышоў на завод, Віктар Паўлавіч быў ужо лепшым слесарам участка. Саша зайздросціў майстарству Ханаева, імкнучыся пераймаць усё лепшае, але спачатку цяжка было. І хто ведае, можа і пайшоў бы ён з завода, ды толькі аднойчы пачуў:

— Я, Саша, горш пачынаў... Спакайней трэба працаваць і адчуваць метал. Ён жа дыхае. Паслухай, — гаворыў Віктар Паўлавіч.

— Жартуеш?! — надзьмуўся Аляксандр.
— Не, не жартую, Саша!
У той дзень яны доўга сядзелі пасля работы. Ніхто не ведае, аб чым яны размаўлялі, толькі назаўтра Віктар Паўлавіч папрасіў у майстра дазволу працаваць разам з Осіпчыкам. Большую частку работы Осіпчыка ўзяў ён на сябе, а плату за працу атрымаў пароўну.
— Пароўну? — здзіўляліся некаторыя. — Што гэта вы, Віктар Паўлавіч?
— Не трэба, Віця, — угаварваў яго і Осіпчык, — не заслужыў я гэтага...
Але Ханаев не адступіўся ад свайго рашэння.
Потым было такое...

— Анатоля Казакевіч, малады слесар, трапіў у лік адстаючых.
— Возьмем у брыгаду? — глянуў Ханаев на Осіпчыка.
— Возьмем! А як жа.
Так, Віктар Паўлавіч, як і ўсе савецкія людзі, ведае цану дружбе. Яна вырвала і яго. Аднойчы ў час службы ў арміі, пераносычы кулямёт па канату, ён упаў у асеннюю ваду далёкаўсходняй ракі. Цяжкі кулямёт пацягнуў на дно. І тады нечыя рукі падхапілі кулямёт, і ён даплыў да берагу. Ніколі не забудзе Ханаев сябра Аляксандра Авакава, які выратаваў яму жыццё.
Віктар Паўлавіч не вядзе дзённіка. Не робіць запісаў аб сваіх буднях. На першы по-

гляд і на самай справе можа здацца: што асаблівага ў рабоце слесара-зборшчыка? Але ёсць асаблівае. Гэта — пастаянны пошук, творчае хваляванне. Быў такі выпадак: ужо ў сабраных Віктарам станках былі заўважаны шчыліны на асноўных дэталях — шпіндэлях. Віктару Паўлавічу можна было б і не хвалявацца. Яго віны тут не было. На дэталю стаяў штамп тэхнічнага кантролю. Але Віктар Паўлавіч з таварышамі адрамантаваў станкі, не патрабуючы за гэта ні ўзнагароды, ні падзякі.
Вось такі ён чалавек, прасты савецкі хлопец.
Ул. ПЛАСКОВІЧ,
інжынер Мінскага гадзіннікавага завода.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

УЗНАГАРОДА ЗА ПЕСНІ

Сто ўдзельнікаў мастацкай самадзейнасці Жыткавіцкага раёна пабывалі нядаўна на гастролях у Маскве. Народны хор і танцавальны калектыў Тураўскага дома культуры, жаночы квартэт Браніслаўскага сельскага клуба і асобныя выканаўцы выступалі на сталічных сценах. Першае выступленне самадзейных артыстаў было на ВДНГ. Восем ганаровых граматаў і вялікі бронзавы медаль Выстаўкі — такая ацэнка калектыву за канцэрт.

Не менш паспяхова прайшоў канцэрт у парку культуры і адпачынку імя Дзяржынскага. Да спадобы прыйшліся масквічам беларускія народныя песні і танцы. Ад глядачоў паступала нямала просьб накшталт: «Хочацца паслухаць «Рэчыцкую лірычную», «Просім вас выканаць «Лявоніху». Самадзейным артыстам з Палесся прыходзілася па два-тры разы паўтараць асобныя нумары. Калектыў атрымаў ад дырэктара парку Ганаровую граматы.

У Інстытуце прамадзінскага навук пры ЦК КПСС удзельнікі самадзейнасці выступілі перад яго слухачамі — прадстаўнікамі брацкіх кампартый. Тут асабліва гарача апладызіравалі

Пятру Брухавешкаму і Валянціну Комару, якія выканалі «Баладу аб салдаце», а таксама Надзеждзе Ярмоленка і Тамары Саўчыц, якія праспявалі японскую лірычную песню «Канікулы каханья».

І. НОВІКАУ.

АДБУДАВАНЫ НАНОВА

У Капыльскім раёне, бадай, няма вёскі прыгажэйшай за Душава — цэнтр калгаса «Пралетарый». Вуліцы тут шырокія, роўныя. На адной з іх селяцца маладажоны. У новых дамах справілі ўжо наваселлі сем'і Віктара Рудзені, Мікалая Кісялёва і іншых. Над многімі дамамі ўзвышаюцца тэлевізійныя антэны. Іх тут ужо больш сарака. Калгаснікі маюць каля 50 матацкляў, тры легкавыя аўтамашыны. Да паслуг хлебарабаў пабудаваны клуб, лазня, магазін.

А вось другая вёска — Прусы. У час гітлераўскага нашэсця тут засталіся адны папалішчы. Але людзі адбудавалі вёску нанова. Прыгожай стала за апошнія гады і вёска Ванелевічы сельгасарцелі «Піянер». У цэнтры яе пабудаваны васьмігадовая школа, фельчарска-акушэрскі пункт. Цяпер калгас узводзіць дом культуры.
М. СЯВУРК.

У Брэст да родных

Мікіта Смаль працуе грузчыкам у англійскім горадзе Нотынгеме. На чужыну закінула вайна. У 1944 годзе фашысты вывезлі яго ў Германію разам з іншымі чыгуначнікамі станцыі Сушытыца, што каля Брэста. А дома засталася сям'я: жонка, двое сыноў і дачка. Як яны там? Пачалася перапіска. Толькі праз 21 год Мікіта Іванавіч прыехаў да сям'і ў госці, у Брэст...

Старэйшы яго сын Іван стаў кваліфікаваным слесарам, добра зарабляе, мае свой дом. Малодшы Нікадзім працуе на заводзе «Газаапарат». Абодва яны, а таксама дачка Вера маюць сям'ю. Добра жывуць маці Мікіты Іванавіча і тры браты. Усе маюць уласныя дамы, добрую абстаноўку.

Пабываў Мікіта Іванавіч і на станцыі Сушытыца. Тут цэлы пасёлак вырас. Сустрэлі яго зямлякі добра, а праводзілі да поезда так сардэчна, што госць нават праслязіўся.

— Як прыеду ў Нотынгем, — гаворыць Смаль, — усім знаёмым раскажу, як добра вы жывяце!

А. ЧАРНОУ.

На здымку: (злева направа) Мікіта Смаль з дачкой, жонкай і сынамі.

На гэтым наваселлі не спыняюцца. Да Дня будаўніча жытараў прыняў новы буйнапанельны 80-кватэрны дом, а ў чацвёртым квартале будзе заселен 62-кватэрны.

Будаўнікі зрабілі добры падарунак і самым маленькім слухачам. Для іх уведзены два дзіцячыя сады на 120 месца кожны.

А неўзабаве яшчэ прыгажэйшым стане старажытны беларускі горад.

М. НИКОЛЬСКИ.

САМАЛЁТЫ НАД ПАЛЯМІ

Сельскагаспадарчая авіяцыя з кожным годам усё больш шырока выкарыстоўваецца на палях работ за калгасам і саўгасам рэспублікі. Самалёт над полем — цяпер ужо самая звычайная з'ява.

Сёлета вельмі плённа працуюць лётчыкі аднаго з падраздзяленняў Мінскага аэрапорта. У Нясвіжскім раёне па слугам авіятараў карыстаюцца многія калгасы і саўгасы. Эфектыўныя вынікі дала хімічная апрацоўка з паветра ўчасткаў бульбы і цукровых буракоў.

Экіпаж самалёта «АН-2», якім камандуе лётчык Фёдар Стасенка, за адзін дзень разам са сваім напарнікам Генадзем Гвардзіянам апрацоўвае па 250—280 гектараў прапашных культур. Усяго за сезон авіятары апрацавалі ў Нясвіжскім раёне звыш 8 тысяч гектараў пасаваў.

Г. ТАРАСЕВІЧ.

СВЕЦЯЦА БЛАКІТНЫЯ ЭКРАНЫ

У гэты дзень у сям'і трактарыста саўгаса «Аляхновічы» Сяргея Казака, што жыве ў вёсцы Уша Маладзечанскага раёна, з'явілася прыемная навінка — тэлевізар. Праз некалькі дзён тэлевізары набылі таксама шафёр гэтага ж саўгаса Мікалай Арол, інвалід Айчынай вайны Аляксандр Калыска і іншыя. Усяго на тэрыторыі Аляхновіцкага сельсавета зараз ёсць ужо 85 тэлевізараў.

Я. ГУРЫНОВІЧ.

УНІВЕРСИ- ТЭЦКІЯ НАВАСЕЛЛІ

Хутка гарадок Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ул. І. Леніна ўпрыгожыць яшчэ адзін вучэбны корпус. З боку Ленінградскай вуліцы пачаўся будаўніцтва 8-павярховага корпуса хімічнага факультэта.

У апошнія гады прыём студэнтаў на хімічны факультэт павялічыўся ў чатыры разы. Новы корпус дазволіць стварыць матэрыяльную базу для далейшага паліпшэння навучальнай і навуковай работы.

У памяшканні плошчай звыш 11,6 тысячы квадратных метраў размесцяцца аўдыторыі, лабараторыі сінтэзу, хімічнай генетыкі, хіміі ферментаў, полімерызацыі, фізіка-хімічных злучэнняў, бактэрыялогіі, спектральнага аналізу, нуклеапрацэдаў і многія іншыя. Будаўніцтва намечана закончыць у 1967 годзе.

Адначасова на другім канцы гарадка — на рагу вуліцы Бабруйскай і Ленінскага праспекта — будаўнікі вядуць аддзелачныя работы ў новым корпусе факультэта радыёфізікі і электронікі. Ён з'явіцца працягам існуючага галоўнага корпуса. Студэнты і выкладчыкі ўжо ў гэтым годзе атрымаюць у сваё параджэнне каля 60 лабараторый, спартыўную залу, рад аўдыторый.

У планах далейшай будовы і рэканструкцыі ўніверсітэцкага гарадка — узвядзенне 14-павярховага памяшкання для біялагічнага факультэта, якім будзе завершана будаўніцтва адзінага архітэктурнага комплексу. Вядзецца падрыхтоўка да будаўніцтва шматпавярховага будынка інтэрната.

Цяпер у Беларускім ўніверсітэце займаецца каля 11 тысяч студэнтаў — на сельніцтва сярэдняга раённага цэнтру. За гады сямігадовага вучэбна-лабараторнага шляха ўніверсітэта расшырылася больш чым у тры разы. У столькі ж разоў павялічылася колькасць месцаў у студэнцкіх інтэрнатах.

ФОТАЭЦЮД

Нядаўна спыніў сваю машыну Грыгорый Крайцоў з калгаса «1 Мая» Талачынскага раёна. Паабедзе і зноў за штурап камбайна. Жыво!

Здымак Л. ЭЙДЗІНА.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

США.

Ребята из голландской группы, я и моя дочь Ада благода-
рим всех работников Белорусского товарищества по культур-
ным связям с соотечественниками за рубежом и работников
редакции «Голасу Радзімы» за внимание, заботу и отличный
отдых в Крыжовке. Дети благодарят также за то, что им
дали возможность познакомиться с Родиной их матерей. Они
вернулись домой с новыми чувствами любви к советскому на-
роду, с уверенностью, что он не желает войны.

И в Бресте, и в пионерском лагере ребятам очень понрави-
лось. Было жаль расставаться с новыми друзьями.

С Адой мы часто вспоминаем о Крыжовке. Как жаль, что
так скоро прошло время. Мы словно что-то потеряли. Как бы
хотелось нам всегда жить среди советских людей. Я очень
рада, что познакомилась с белорусским народом, с его ста-
лицей городом Минском. Вам есть чем похвалиться, есть чем
радоваться. Пусть только никогда не будет больше войны.
Желаю советскому народу успехов и процветания.

В. САФРОНОВА-БРАУВЕР.

Голландия.

Уважаемая редакция!

Сердечно благодарю вас за
рассказ о жизни на Копыльщи-
не. Всё, что вы пишете в своей
газете для нас эмигрантов в
Америке, очень интересно. Вы
открываете нам неизвес-
тное, что произошло за годы
Советской власти на родине.
Теперь например, мы знаем, на
каких условиях работают в
колхозах люди, что они имеют
домашний скот, птицу, приуса-
дебные участки земли. Здесь
живут пока еще немного луч-
ше, ведь Америка не знала вой-
ны. Но если будет мир на зем-
ле, я уверен, вы будете жить
лучше всех. Главное, что вы
заботитесь о тех, кто работает,
об их детях.

Большое спасибо велешин-
цам и моим родным за пригласе-
ние в гости. Я бы с радостью
приехала, но здоровье плохое и,
к сожалению, мало денег. Что-
бы приехать к вам, мне надо
было бы продать свой домик,
чего я не могу сделать. Еще
раз благодарю за то, что
вы побывали в моей родной
деревне, и за то, что вы дали
мой адрес Якубу Пылило. Я
от него получила письмо, в ко-
тором он меня хорошенько
пробрал за то, что никто до
этого из его родных в Америке
не писал ему писем. Я очень
рада с ним переписываться.
Хотя и ворчит он, как кот, но
сердцем, знаю, очень добрый.
В детстве мы были с ним дру-
зьями.

Теперь насчет вашей газеты.
Я ее почему-то не получаю, хо-
тя и выписала на свой адрес.
Я написала одному из моих
русских друзей в Чикаго, что-
бы он прислал мне этот номер,
в котором рассказывалось о по-
ездке на Копыльщину. Спасибо
ему, прислал. Я попросила,
чтобы он помог мне сделать
так, чтобы я регулярно полу-
чала «Голас Радзімы».

На этом заканчиваю. Желаю
счастья всему нашему народу.

Вера К.

Р. С. Если можно, пришлите
тот номер газеты (№ 18) мо-
им друзьям-копыльцам, адреса
которых я сообщу.

Мой сын у канцы ліпеня паехаў у Артэк. Ён абяцаў пры-
везці з сабой пласцінкі з савецкімі песнямі. Аб гэтым прасіў
яго не толькі я, але і ўсе нашы сябры-эмігранты.

У Савецкім камітэце абяцалі таксама, што з сынам нам
перашлюць невялікі фільм аб піянерскім лагэры Артэк. Гэты
фільм ён зможа паказаць у сваёй школе.

ФРГ.

В. ІВАНОВ.

Я вельмі люблю чытаць вашу газету. Прачытаўшы, абавяз-
кова перадаю іншым. Я выехаў у Амерыку з сяла Клінок
былога Ігуменскага павета (цяпер Чэрвеньскага раёна). Жыву
тут з 1901 года, але Радзіму сваю не забываю і думаю аб
ёй з сумам і любоўю.

ЗША.

Васіль МАРКІЯНЧЫК.

О жизни своей родины я узнаю из «Русского голоса», под-
писчиком которого состою со дня основания этой газеты, из
писем брата и племянниц, а также из вашей газеты. Я помню,
что когда-то на поездку в Минск из моей деревни Волма тре-

У дзіцячым садзе Аршанскага льнокамбіната.

Фота Д. Прэса.

ЧАЛАВЕК нарадзіўся! Па-
куль што ён маленькі, кво-
лы, светлыя вачаняты глядзяць,
нічога не разумеючы. А прой-
дзе пэўны час — і гэты малы
падрасце, набярэцца сіл, розу-
му і гаспадаром пакрочыць па
неабсяжных прасторах маці-
Радзімы. Потым кожны год,
адлічваючы старонкі жыцця,
юнак ці дзяўчына будуць ад-
значаць дзень свайго нара-
джэння.

Гэта ўсё — потым... А якім
быў першы дзень чалавека?
Аб гэтым могуць раскажаць
сыну ці дачцы толькі бацькі.

Вось Леначка і Юра. Калі
яны падрасцуюць, таксама, спы-
таюць аб гэтым у сваёй маці
Людмілы Фёдараўны і бацькі
Адама Якаўлевіча Піскуна.
Упэўнены, што бацькі не па-
шадуюць добрых слоў, каб
расказаць ім аб гэтай урачы-
стасці, якая адбылася ў іх го-
нар у дзень нараджэння. Гэта
будзе расказ аб новым савец-
кім абрадзе — свяце нараджэн-
ня чалавека. Яны даведаюцца,
як іх — сына і дачку шафёра і
хатняй гаспадыні — ушаноўвала
грамадскасць горада, колькі
цёплых слоў і пажаданняў вы-
казалі ім у гэты дзень ганаро-
выя бацькі, як яны далі сло-
ва разам з роднымі дапамагчы
ім стаць сапраўднымі грама-
дзянамі сваёй зямлі.

Так, новыя савецкія абрады
трывала ўваходзяць у наша
жыццё. У Пінску сталі трады-
цыйнымі свята ўрачыстай рэгі-
страцыі шлюбу, свята нара-
джэння дзіцяці, уручэння паш-
партаў шаснаццацігадовым.

Размова зараз ідзе аб узбага-
чэнні, паляпшэнні зместу, аб
удасканаленні таго ці іншага
рытуалу. У гэтым напрамку і
ідуць цяпер нашы пошукі.

А зараз аб першым свяце —
свяце нараджэння чалавека.

Кожны раз, калі яно адзна-
чаецца, шмат турбот у акты-
вістаў нашага дома культуры,
у энтузіястаў горада. У кожна-

та мясцовым паэтам Зіновіем
Вагерам:

Нарадзіўся чалавек,

Яшчэ адзін змагар

за шчасце.

Няхай глядзіць дваццаты век,

Як непахісна, смела, горда

Пакрочыць новы чалавек

У камунізм хадюю цвёрдай.

...Першыя рады крэслаў
займаюць у зале бацькі з но-

шавала сакратар гарвыканко-
ма А. Фядотава. Яна ўручыла
бацькам пасведчанні аб нара-
джэнні дзіцяці. А работнікі до-
ма культуры падрыхтавалі да
ўрачыстасці маленькі канцэрт
мастацкай самадзейнасці.

А потым на блакітных «Вол-
гах» шчаслівыя бацькі з нова-
народжанымі накіраваліся да-
дому...

ПЕРШЫ ДЗЕНЬ ЧАЛАВЕКА

П. УКРАЇНЕЦ,
сакратар Пінскага гаркома
партыі

★

ванароджанымі, за імі — ганаро-
выя бацькі.

— Як выршылі назваць
сваю дачку? — звяртаецца да
бацькоў загадчыца бюро
ЗАГСа Алена Чахавей.

— Ленай! — адказала ў той
дзень Людміла Фёдараўна
Піскун.

Пранікіёна прагучалі словы:
«Будзь шчасліва, маленькая
Леначка!», а на табло ўспых-
нулі літары «Лена». Ганаровы
бацька Іван Ціханчук пажадаў
ёй вырасці чалавекам, вартым
сваёй Радзімы.

Шмат цёплых слоў і добрых
пажаданняў выказалі ў той
дзень у адрас нованароджаных
Лены і Юры Піскуновых, Колі
Сукорскага, Каці Мусцяца, Іры
Гараглад, Ігара Мажароўскага
іх ганаровыя бацькі. Бацькоў
і нованароджаных цёпла він-

Так працоўны Пінск адзна-
чае цяпер дзень нараджэння
новага чалавека.

Не менш важнае і цікавае
свята — дзень уручэння першага
пашпарта. Да 16-гадовых пры-
ходзяць члены брыгад камуні-
стычнай працы. Юнакі і дзяў-
чаты, якія атрымалі пашпарта,
сімвалічна залічваюцца члена-
мі гэтых брыгад. З гэтага мо-
манту рабочыя бяруць на сябе
адказнасць за выхаванне мала-
дых грамадзян нашай краіны.
Юнакі і дзяўчаты ў сваю чар-
гу прыглядаюцца да работы
старэйшых сяброў, вучацца
паважаць працу. Такая дружба
ўзаемнакарысная. Само ж свя-
та ўручэння першага пашпар-
та ўрачыстае і прыгожае. Яно
надоўга застаецца ў памяці
маладых грамадзян, іх бацькоў
і блізкіх, усіх, хто прыходзіць
у гэты дзень у гарадскі дом
культуры.

Зноў гучаць пазыўныя Радзі-
мы. Урачыстую цішыню пару-
шаюць узнёслыя словы:

— Юны сябар! Запомні гэ-
ты год, гэту гадзіну, гэта ім-
ненне! Запомні Сёння Радзіма
ўручае табе «дубликат бесцен-
нага груза», мандат аб тваёй
прыналежнасці да дружнай
сямі раўнапраўных народаў
вялікага Саюза Савецкіх Са-
цыялістычных Рэспублік!

І песні, і вершы аб роднай
краіне, аб камсамольскім
юнацтве, і клятва на вернасць
Радзіме — усё надоўга застаецца
ў памяці...

А зараз, напэўна, варта
ўспомніць і аб вяселлі. Гэта,
бадай, адзін з самых маладых
абрадаў, што зусім нядаўна
ўвайшоў у наш быт. Пачыналася
гэта з так званых камсамоль-
скіх вяселляў, якія з цягам
часу сталі масавай з'явай.

Свята ўрачыстай рэгістрацыі
шлюбу праводзіцца ў нас па-
куль што адзін раз у месяц.
Мора кветак, вясельныя кара-
ваі, музыка і народныя вя-
сельныя песні — усё тут ёсць.

Прыгажосць, святочнасць і
ўрачыстасць нясуць у сабе
новыя абрады. У іх — адлюст-
раванне нашага новага жыцця,
клопатаў партыі і ўрада аб са-
вецкім чалавеку.

Новыя абрады — адзін са
сродкаў выхавання новага
чалавека, барацьбы з перажы-
ткамі мінулага ў сьведомасці
людзей. Вось чаму ўкараненне
іх у штодзённы быт мы лічым
адной з важнейшых задач на-
шай работы.

«Голас Радзімы»

№ 36 (891).

Зорка Венера

Зорка Венера ўзышла над зямлёю,
Светлыя згадкі з сабой прывяла.
Помніш, калі я спаткаўся з табою,
Зорка Венера ўзышла.

З гэтай пары я пачаў углядацца
У неба начное і зорку шукаў.
Ціхім каханнем к табе разгарацца
З гэтай пары я пачаў.

Але расстацца нам час наступае;
Пэўна ўжо доля такая у нас.

Моцна кахаў я цябе, дарагая,
Але расстацца нам час.

Буду ў далёкім краю я нудзіцца,
У сэрцы любоў затаішы сваю;
Кожную ночку на зорку дзівіцца
Буду ў далёкім краю.

Глянй іншы раз на яе,—у расстанні
Там з ёй зліём мы пагляды свае...
Каб хоч на міг уваскрэсла каханне,
Глянй іншы раз на яе...

Словы Максіма БАГДАНОВІЧА

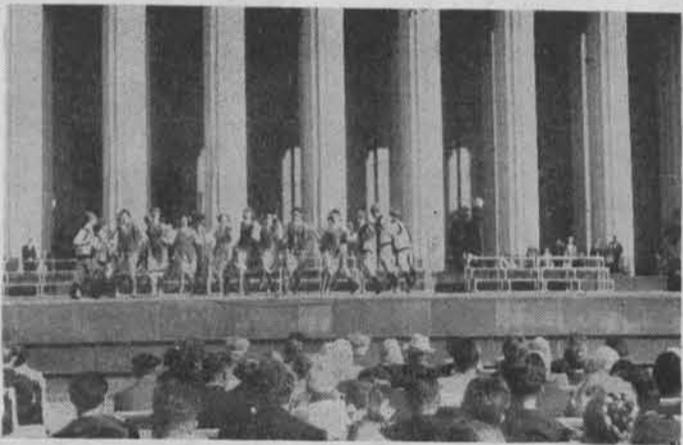
Музыка народная

У Мінску з вялікім поспехам выступаў самадзейны ансамбль песні і танца Варшаўскага ваяводства. Гэты калектыў паказваў сваё майстэрства перад рабочымі трактарнага і аўтамабільнага заводаў, камвольнага камбіната і аўтамабілебудаўнікамі г. Жодзіна.

НА ЗДЫМКУ: выступаюць самадзейныя артысты з Польскай Народнай Рэспублікі.

Выступленне Віцебскага раённага ансамбля песні і танца ў Маскве на ВДНГ.

«Гомсельмаш», фабрыка «8 сакавіка», завод імя Камінтэрна Гомеля, здрайніцы нарачанскага краю, заводы «Буддэталъ» і аўтамабільны, трэст «Дарбуд» Мінска, прадпрыемствы і установы Віцебска — вось далёка не поўны пералік адрасоў, дзе пабывалі на сустрэчах са сваімі чытачамі беларускія пісьменнікі А. Кулакоўскі, А. Зарыцкі, М. Скрыпка, Л. Прокша, Е. Лось і іншыя.

Цяпер многія пісьменнікі выехалі ў розныя раёны рэспублікі, каб прыняць удзел у рабоце настайніцкіх канферэнцый.

Дырэкцыя і мастацкі савет Мінскай студыі навукова-папулярных і хронікальна-дакументальных фільмаў прынялі некалькі новых пастановак, якія ў бліжэйшы час з'явяцца на экранях кінатэатраў рэспублікі.

«Балада пра маці» — так называецца дакументальны фільм у дзвюх частках. Ён апавядае пра мужнюю савецкую патрыётку Варвару Архіпаўну Ардыновіч. Не набаяўшыся гітлераўскіх карнікаў, яна ў час акупацыі выратавала з канцэнтрацыйнага лагера на Лепельшчыне каля 15 палонных афіцэраў і салдат Савецкай Арміі.

Гледачы ўбачаць на экране шмат хвалоючых эпізодаў і саму гераіню фільма.

Саюз мастакоў Беларусі разам з Міністэрствам культуры БССР і Беларускім таварыствам дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі падрыхтаваў выставку твораў групы мастакоў — графікаў і майстроў шкла. Гэта выстаўка, у экспазіцыі якой уключана больш за дзвесце работ, прызначана для адпраўкі ў Балгарыю.

Сярод экспанатаў значнае месца займаюць лінагравюры Анатоля Тычыны з серыі «Новы Мінск» і Георгія Паллаўскага аб жыцці чалінікаў, графічныя лісты Аляксандра Паслядовіча на сучасную тэму і многія іншыя новыя работы беларускіх графікаў.

ЗАПРАШАЕ УНІВЕРСІТЭТ МАСТАЦТВА

В. КУКАРЭЦІН,
намеснік дырэктара
Завочнага народнага
універсітэта мастацтва

Шмат людзей розных узростаў, прафесій, адукацыі з вялікім захапленнем аддаюць гадзіны свайго адпачынку мастацтву. Значная частка іх удзельнічае ў калектывах мастацкай самадзейнасці. Людзям хочацца вучыцца сур'ёзна, сістэматычна, не спыняючы асноўнай работы, не пакідаючы родных мясцін.

У Маскве ёсць Завочны народны ўніверсітэт мастацтва Міністэрства культуры РСФСР. Знаёмства з ім можна пачаць з невялікага пакоя ў доме № 13 на Армянскім завалку, куды паступае карэспандэнцыя ўні-

версітэта. Штодзённа прыходзяць сюды бандэролі з малюнкамі і карцінамі, пісьмы з нотнымі прыкладамі і задачамі і тоўстыя шпыткі з рэжысёрскімі планами і эскізамі афармлення спектакляў.

Каб уявіць размах дзейнасці ўніверсітэта, прывяду некалькі лічбаў. У пярэдадзень 1965 года колькасць слухачоў ўніверсітэта перавышала 18 тысяч чалавек. За шэсць месяцаў гэтага года ўніверсітэт скончыла 6 765 чалавек і зноў прынята на тры факультэты 8 667.

Шмат адрасаў жыве ў далёкіх раёнах Поўначы, на розных новабудоўлях. На кожным факультэце ёсць прадстаўнікі ўсіх саюзных рэспублік. Беларусь не з'яўляецца выключэннем. Больш 300 чалавек з усіх абласцей

рэспублікі вучыцца на факультэце выяўленчага мастацтва. Сярод іх нямала таленавітых юнакоў і дзяўчат. Для прыкладу раскажу пра аднаго з іх.

У 1964 годзе ўніверсітэт праводзіў сярод вучняў сярэдняй школы конкурс на тэматычны плакат. Першую прэмію атрымаў Віктар Маркавец з гарадскога пасёлка Докшыцы Віцебскай вобласці. Віктар Маркавец быў сакратаром камсамольскай арганізацыі школы, з захапленнем іграў на кларнеце і домры ў аркестры дома культуры, займаўся спортам у валебольнай і баскетбольнай камандах, удзельнічаў у абласных спаборніцтвах. Ва ўніверсітэт ён паступіў у 1962 годзе і паказаў сябе вельмі здольным мастаком-жывапісцам.

Падобных прыкладаў можна прывесці нямала, калі пазнаёміцца і з работай музычнага факультэта. Вядома, для музыканта вельмі важна слухаць музыку, развіваць свой слых. Універсітэт мае не толькі звычайныя вучэбныя дапаможнікі па музычнай грамаце, баяне, харэзнаўству, але і гукавыя дапаможнікі. На грампласці-

ках запісаны курс музычнай граматы, заняткі па сальфеджыю, створаны пласцінкі ў дапамогу завочніку-баяністу.

А як жа завочна навучыцца ставіць спектаклі? Што трэба зрабіць, каб стаць граматычным рэжысёрам? На завочным аддзяленні для кіраўнікоў тэатральных калектываў першы год — гэта курс актёрскай граматы. Тут завочнікі знаёмяцца з тэатрам як відам мастацтва, вучаючыся метадзку работы актёра над сабой і над роллю. За першым этапам навучання прыходзіць другі, калі вучаючыся асновы рэжысуры. Завяршэннем навучання з'яўляецца заліковы спектакль, які прымае на месцы камісія.

Завочнікаў на тэатральным факультэце шмат. Для большай пераканальнасці каратка раскажам пра некаторых з іх, што жывуць у Беларусі.

Пасляхова заканчвае наш універсітэт слесар з Рэчыцы Н. Новікаў. Яго спектакль «Жаніцьба Бялугіна» па п'есе А. Астроўскага заслужыў станоўчую ацэнку. Выдатніцаю вучобы з'яўляецца і медсястра з Віцебска Н. Баброва. Яна другі год вучыцца ў нашым універсітэце, скончыла актёрскае аддзяленне і займаецца цяпер на рэжысёрскім.

Сярод завочнікаў шмат работнікаў культасветустановаў. Загадчык клуба вёскі Асінаўка Віцебскай вобласці

В. Белічкаў, скончыўшы актёрскае аддзяленне, вучыцца на рэжысёрскім. Па ініцыятыве Мінскага абласнога дома народнай творчасці ў 1961 годзе быў створаны Мінскі філіял Завочнага ўніверсітэта. Каля 200 удзельнікаў музычнай і тэатральнай самадзейнасці паступіла на двухгадовыя вочна-завочныя курсы. Апрача пісьмовых заданняў, яны два разы на год сустракаюцца са сваімі педагогамі ў Мінску на дзесяцідзённых семінарах-практыкумах.

З 1964 года ў філіяле пачалі працаваць новыя групы, прычым на гэты раз, апрача музычнага і тэатральнага факультэтаў, створана група мастакоў-афарміцеляў. У пачатку ліпеня ў Мінск прыязджалі педагогі Маскоўскага завочнага ўніверсітэта. Яны правялі ўстаноўчыя семінары. З вобласці з'ехалася каля ста музыкантаў, мастакоў, кіраўнікоў тэатральных калектываў.

Прыём у Завочны народны ўніверсітэт не абмежаваны. Увесь год з усіх канцоў Савецкага Саюза паступаюць пісьмы ад аматараў мастацтва у наш Армянскі завулак, 13.

ЧЭХАЎ У СКАНДЫНАВІІ

Год выдання гэтай кнігі — 1894-ы. Мова — нарвежская. Назва — «Палата № 6». Гэта адзін з першых чэхаўскіх твораў, перакладзены на нарвежскую мову.

У Скандынавіі даўно ведаюць цудоўнага майстра рускай прозы А. Чэхава. У асабістай бібліятэцы пісьменніка, што захоўваецца цяпер у ялцінскім Доме-музеі, ёсць зборнікі чэхаўскіх твораў на дацкай, шведскай, нарвежскай мовах, якія былі выдадзены ў 1892—1898 гг.

У нашы дні на шведскую, нарвежскую і дацкую мовы перакладзены ўсе п'есы Чэхава. Яны пастаянна ідуць у буйнейшых тэатрах паўночных краін. «Публіка прымала спектакль з рэдкай цеплынёй і натхненнем», — пісаў аб пастаноўцы «Чайкі» ў Осла ў 1963 годзе крытык Марцін Нас. Ён тлумачыў гэта тым, што «тэатр зразумеў і пера-

даў тую сілу, якую выпраменьвае талент Чэхава». Міністр культуры Даніі Ю. Бомхальт раскажаў, з янім поспехам у каралеўскім тэатры ў Капенгагене і ў муніцыпальным тэатры ў Одэсе ідуць «Чайка», «Дзядзь Ваня», «Вішнёвы сад». Вялікая група актывістаў — членаў таварыства «Швеццыя — СССР» прыслала нядаўна са Стангольма цэлы панет з фотаздымкамі і тэатральнымі праграмамі чэхаўскіх спектакляў, якія ішлі на шведскай сцэне за апошнія дзесяць год.

Толькі за апошні час выстаўна зарубежных выданняў А. Чэхава ў музеі Ялты папоўнілася зборнікамі яго п'ес на дацкай і шведскай мовах, аднатомнікамі апавяданняў на нарвежскай і вялікай кнігай на шведскай мове, прысвечанай жыццю і творчасці пісьменніка.

С. ШАНТЫР.

— Давай ніколі не сварыцца...

Без слоў.

— А ну, дыхні!

МЫ ОБВИНЯЕМ!

Открытое письмо президенту
Соединенных Штатов Америки
Линдону Б. Джонсону

Господин президент!

Бывают моменты, когда нельзя молчать. Потрясенные до глубины души чудовищной расправой над населением негритянского гетто Лос-Анжелоса, мы обращаемся с этими словами, чтобы выразить чувства негодования, горечи и боли.

Как это могло случиться? Какой мерой измерить глубину морального падения общества, где стали возможны подобные акты бесчеловечной жестокости полиции, армии и властей?

Все или почти все из нас в разное время побывали в вашей стране, встречались с американцами и в Соединенных Штатах, и здесь, в Советском Союзе. Как же понять, как совместить демократические традиции американского народа, давшего миру Джефферсона и Линкольна, Эдисона и Лонгфелло, с позорной действительностью, с хладнокровным расстрелом гражданского населения, доведенного до отчаяния нуждой и бесправием? Или кулак, дубинка и пулеметная очередь стали в США самым популярным ответом на призыв о помощи, на справедливые требования униженных и оскорбленных?

Мы говорим так потому, что чувствуем и видим, что кровавая баня в Лос-Анжелосе — не изолированное явление. С каждым годом позорный след расправ над негритянским населением становится все длиннее. И самое главное — ему не видно конца. До каких же пор? Что это за «великое общество», где людей доводят до отчаяния, а затем среди бела дня, на глазах всего мира расстреливают из автоматов и пулеметов?

Мы читаем и слышим, что влиятельные силы в США склонны истолковывать события в Лос-Анжелосе на свой обычный манер, обвиняя негров в покушении на устоявшиеся обычаи, привычки, на власть, одним словом, на «закон и порядок». Не кощунство ли это? О каком законе и порядке может идти речь, если они прикрывают столетия насилия, угнетения и унижения. Нет, здесь, как говорится, что посеешь, то и пожнешь. И не снять с себя вины, не смыть позора тем, кто подобно одной американской влиятельной газете заявляет: «Мы не можем из века в век нести ответственность за то зло, которое причинили неграм наши предки». Зло каждодневно и ежечасно причиняется и сейчас. И чтобы не нести за него ответственность, нужно его искоренить.

События в Лос-Анжелосе не могут не ассоциироваться в сознании людей с варварскими действиями американских солдат во Вьетнаме и Доминиканской Республике. В грохоте рушившихся кварталов Лос-Анжелоса нам слышался отзвук падавших под ударами танков стен старинного города Санто-Доминго. Пламя, взметнувшееся над негритянским гетто, напомнило о горящих городах и селах Вьетнама. На лицах избитых и искалечен-

ных негров нам видится та же боль и страдание, что и в глазах вьетнамских детей, обожженных напалмом.

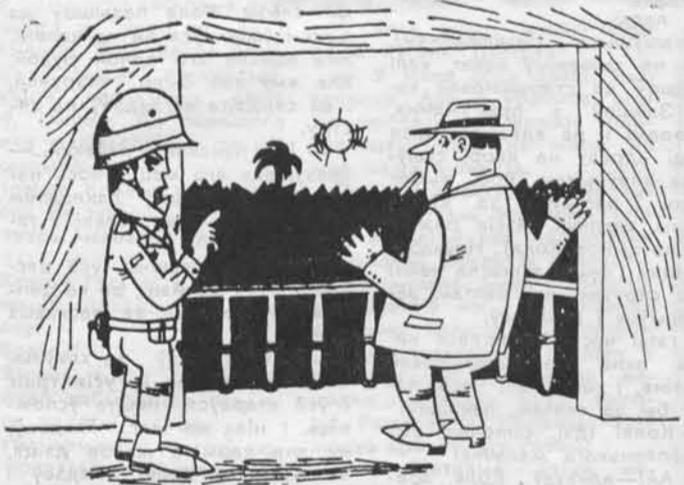
Человечество вправе во весь голос сказать Вам, господин президент: взгляните на Лос-Анжелос. Вот она, «свобода», которую штыком и бомбой Соединенные Штаты хотят навязать другим народам. Вот оно, «уважение к правам человека», о котором так много и красноречиво говорят американские представители с трибуны Организации Объединенных Наций. Вот где непочатый край работы для государственных деятелей и законодателей, лицемерно пекущихся о благе «порабощенных стран».

Лос-анжелосская трагедия стала в глазах людей символом того мрака и скверны, от которой стремится избавиться человечество. Мысль и руки человека XX века создают чудесные машины и замечательные произведения искусства. Мы горды, что именно при жизни нашего поколения человек впервые ступил в бездонные глубины Вселенной. С понятным каждому жителю нашей планеты волнением всматривались мы в снимки соседних небесных тел, присланные из невероятной дали космическими станциями «Луна-3», «Зонд-3», «Маринер-4». И чем шире горизонты, которые открывает перед людьми современная наука, тем острее мы ощущаем, сколь несовместимо с ними попрание элементарных прав человека.

Надругательства над принципами гуманности, справедливости и морали, где бы они ни совершались — во Вьетнаме, Доминиканской Республике или Лос-Анжелосе, — должны быть прекращены.

Мы, как и все советские люди, решительно требуем положить конец бесчинствам. С этим требованием единодушно выступают все народы. С позорными действиями расистов и агрессоров не могут мириться разум, честь и совесть человечества.

М. В. КЕЛДЫШ, академик, президент Академии наук СССР; Н. Н. БЛОХИН, президент Академии медицинских наук СССР; В. А. КИРИЛЛИН, академик, вице-президент Академии наук СССР; М. Д. МИЛЛИОНЩИКОВ, академик, вице-президент Академии наук СССР; Н. Н. СЕМЕНОВ, академик, вице-президент Академии наук СССР, лауреат Нобелевской премии; П. Н. ФЕДОСЕЕВ, академик, вице-президент Академии наук СССР; Д. В. СКОБЕЛЬЦЫН, академик, председатель Комитета по международным Ленинским премиям «За укрепление мира между народами»; В. И. ВЕКСЛЕР, академик, академик-секретарь отделения ядерной физики Академии наук СССР; Е. М. ЖУКОВ, академик, академик-секретарь отделения истории Академии наук СССР; В. А. АМБАРЦУМЯН, академик, президент Академии наук Армянской ССР; Н. И. МУСХЕЛИШВИЛИ, академик, президент Академии наук Грузинской ССР; П. Л. КАПИЦА, академик; Л. И. СЕДОВ, академик; И. Е. ТАММ, академик, лауреат Нобелевской премии; В. А. ЭНГЕЛЬГАРТ, академик; В. Ф. КУПРЕВИЧ, член-корреспондент Академии наук СССР, президент Академии наук Белорусской ССР; Б. В. ПЕТРОВСКИЙ, действительный член Академии медицинских наук СССР; А. Л. МЯСНИКОВ, действительный член Академии медицинских наук СССР; Н. Г. БАСОВ, член-корреспондент Академии наук СССР, лауреат Нобелевской премии; А. М. ПРОХОРОВ, член-корреспондент Академии наук СССР, лауреат Нобелевской премии; П. БРОВКА, писатель; А. КОРНЕЙЧУК, писатель; Л. ЛЕОНОВ, писатель; А. ТВАРДОВСКИЙ, писатель; Н. ТИХОНОВ, писатель, председатель Советского комитета защиты мира; К. ФЕДИН, писатель; С. КОНЕНКОВ, народный художник СССР; Д. ШОСТАКОВИЧ, композитор, народный артист СССР; Т. ХРЕННИКОВ, композитор, народный артист СССР; Ю. ЗАВАДСКИЙ, народный артист СССР.

— Осторожно, господин Лодж, балкон относится к территории, освобожденной партизанами.
Рисунок ШРАДЕ из газеты «Нейес Дейчланд».

РАЗУМНАЯ ПОЗИЦИЯ

Министр иностранных дел Швеции Т. Нильссон выступил с заявлением по внешнеполитическим вопросам. Говоря о росте национально-освободительного движения во всем мире, Т. Нильссон предостерег от опасности «любой политики подавления силой» этого движения. Министр подчеркнул, что старая колониальная система потерпела крах и что Швеция «приветствует этот процесс освобождения колоний».

Перейдя к вьетнамской проблеме, Т. Нильссон фактически осудил возрастающее военное вмешательство США во Вьетнаме и заявил, что оно чревато опасностью еще более серьезного международного конфликта. Он отметил, что шведское общественное мнение требует объяснения международно-правовых основ действий США в Юго-Восточной Азии. Нильссон подчеркнул возможность использования в качестве основы мирного решения вьетнамского вопроса Женевских соглашений 1954 года, определяющих право вьетнамского народа решать свои внутренние дела без иностранного вмешательства. Т. Нильссон решительно высказался за предоставление КНР ее законного места в ООН.

Выступление Т. Нильссона привлекло большое внимание в Скандинавии и оживленно комментируется шведской печатью. Правительственная «Стокгольмс-тидингс» пишет: «Не подлежит сомнению, что это мнение шведского правительства отражает настроение подавляющего большинства общественности страны».

В братском Вьетнаме СРАЖЕНИЕ У МОСТА

В темноте вырисовываются силуэты опор и могучих переплетов, перекинутых через реку. Паром делает разворот и подвозит нас ближе к мосту. Там загораются и гаснут огни, мелькают факелы, словно призраки в лабиринте стальных конструкций. Доносится стук молотков. И вдруг яркая вспышка сварки озарила изогнутые балки моста.

— Скоро по нему опять поедут... — говорит переводчик.

И вот наш «ГАЗ-69» уже громыхает по ухабистой дороге вверх. В памяти всплывает 1945 год: воронки от бомб и руины. Разрушенные железнодорожные сооружения с обгорелыми вагонами и вздернутые вверх концы рельс.

Мы едем в Тхань-Хоа — ближайший провинциальный центр, чтобы узнать подробности битвы у моста возле Хам-Ронга.

— Уж... лживо, — рассказывает нам товарищ Дин, секретарь местной организации Партии трудящихся Вьетнама, — воздушные пираты собрались уничтожить этот важный объект, расположенный в дельте Красной реки. Они появились здесь еще осенью 1964 года. В течение первых месяцев этого года налеты усилились. Пираты бомбили окружающие села с явной целью запугать население.

Для противовоздушной защиты ДРВ это было сигналом тревоги. Была усилена степень готовности подразделений, проверена и усовершенствована тактика борьбы с самолетами. Первые попадания в самолеты укрепили уверенность в том, что мост Хам-Ронга можно защищать.

Агрессоры встретили мощный заградительный зенитный огонь, когда они решили предпринять долго подготавливавшуюся атаку на мост. В ней участвовали все типы самолетов — от штурмовиков с седьмого флота США до ракетных истребителей-бомбардировщиков типа «F-105D».

Пираты появились в 6 часов утра. Они сбросили бомбы и обстреляли побережье у города Хам-Ронга. В 7 часов 27 минут подвергся бомбардировке мост через реку Долен, расположенный на 20 километров севернее. Только во время этой операции было сбито 5 самолетов.

В полдень была предпринята главная атака на мост в Хам-Ронге. Более двух часов десятки самолетов рвались к мосту. Разгорелся жаркий бой. Вьетнамские зенитчики героически отражали атаки. Они метко стреляли и успешно расстреливали колонны пикирующих бомбардировщиков, которые использовали ракеты и другое оружие.

В 14 часов 45 минут улели последние воздушные пираты. Мост был невредим, но зато на полях и заболоченных берегах лежали обломки 17 американских самолетов.

Вьетнамская Народная армия с успехом применяет новые тактические приемы. Успех укрепил уверенность бойцов. Ночью были подтянуты подкрепления, подкреплена зенитная артиллерия военно-морского флота, начали патрулировать реактивные истребители. Воздушные патрули многократно атаковали вражеские самолеты.

На следующий день обозленные неудачей агрессоры повторили атаку с удвоенной силой. Они пытались ложными маневрами расстроить оборону и открыть окно в заградительном зенитном огне, чтобы провести бомбежку с высоты четырех тысяч метров. Но это им не удалось. Тогда стервятники обрушили бомбы на зенитные батареи, чтобы пробить путь пикирующим бомбардировщикам. Но и здесь не достигли существенных успехов.

В этот день снова было сбито тридцать вражеских самолетов, а мост хотя и требует ремонта, но стоит на месте.

Рольф ГУТЕРМУТ,
корреспондент газеты
«Нейес Дейчланд»,
Тхань-Хоа.

КУРОРТ «НАРАЧ»

Прыгожыя нашы беларускія азёры — Нарач, Мядзель, Мясра, Баторына, Бледнае, Рудаківа.

У апошні час сюды прыязджае ўсё больш і больш турыстаў і адпачываючых. Тут можна сустрэць масквічоў, леныградцаў, вільнюсцаў. На Нарачы пабудаваны светлыя сучасныя карпусы дома адпачынку «Нарач», санаторый Белкаапсаюза. На беразе размясціліся палатачны гарадок турыстаў, спартыўныя базы інстытутаў і Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, піянерскія лагеры.

У раёне возера Нарач вырашана стварыць рэспубліканскую зону адпачынку. Па даручэнню Дзяржбуда БССР у Беларускай дзяржаўнай праектнай інстытуце праектаваннем зоны адпачынку занялася група спецыялістаў.

Сёння ўжо робіцца кальцавая дарога вакол возера, якая звяжа паміж сабой курортныя зоны. Гэта будзе прыгожая магістраль.

Ажурныя канструкцыі высотных будынкаў, пансіянатаў і гасцініц са шкла і бетону арганічна ўпісваюцца ў лясы і пагоркі, ствараючы новыя выразныя сілуэты. Хутка на беразе возера пачнецца будаўніцтва кінатэатра і рэстарана — двух будынкаў, якія ўвойдуць у новы архітэктурны ансамбль культурна-бытавога цэнтру.

У ансамбль увойдуць яшчэ курортная зала, установы гандлю і бытавога абслугоўвання, гасцініцы, а таксама

лячэбныя ўстановы, піццывыя бюветы і іншыя збудаванні, якія будуць размешчаны трохкі далей.

Адзін з праектаў прапануе ля самага возера на крутым беразе паставіць будынак рэстарана. Ён будзе складацца з трох асноўных элементаў. Уздоўж берагу працягнуцца плоскі шкляны аб'ём. З аднаго боку над ім павісне вялікі бетонны казырок-пліта. На гэтай пліце-верандзе будуць пастаўлены столікі. Над плітою размясціцца асноўная зала рэстарана, якая сваёй формай будзе нагадваць вялікую кветку.

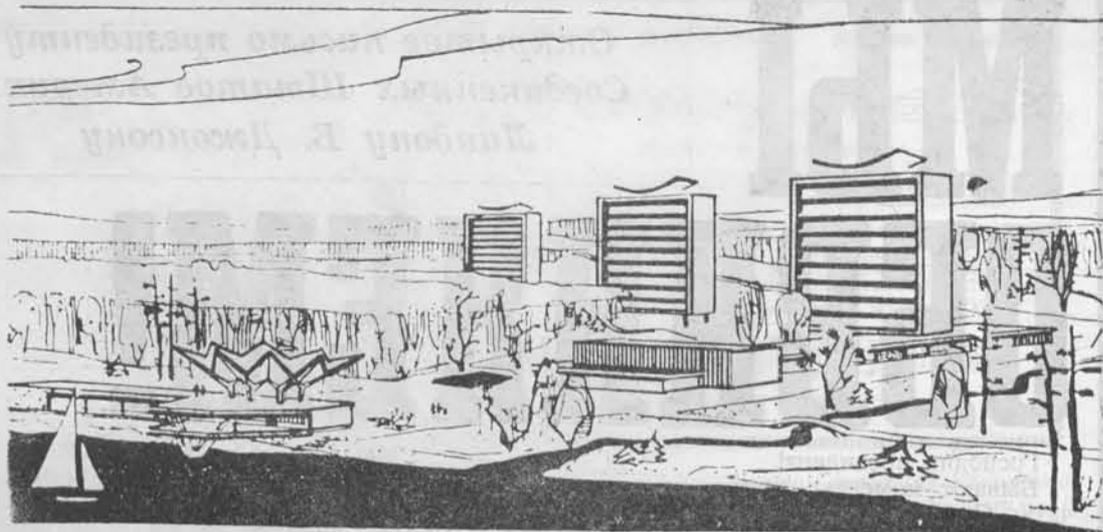
Ад рэстарана працягнуцца алеі да кінатэатра і курортнай залы, якія аб'яднуюцца паміж сабою гарызантальным будынкам, дзе размясціцца магазіны, камбінаты бытавога абслугоўвання.

Культурна-бытавы пункт усёго ансамбля з'явіцца высотны будынак гасцініцы, ён будзе добра праглядацца з боку возера. Праз некалькі год побач з першай гасцініцай будуць пастаўлены яшчэ дзве новыя.

Далей будуць санаторная і турысцкая зоны. На высокай кручы над возерам стане корпус турысцкай базы, выкананы ў сучасных архітэктурных формах. Сваімі лоджыямі ён будзе павернуты ў бок возера.

Новы беларускі курорт «Нарач» будзе на ўзроўні лепшых сусветных курортаў.

В. СУШЫЦ, архітэктар.

Курорт «Нарач». Культурна-бытавы цэнтр. Выгляд з боку возера. Прапанова праекта архітэктара Н. ЦЯМНОВАЙ. Малюнак аўтара праекта.

АПАВЯДАННЕ

Алена ВАСІЛЕВІЧ

— Ці чуў ты, Чэсік, што да старшыні нашага жонка прыехала?

Мікодым, не спяшаючыся, расцілае пад дубам зрудзелы ад дажджовіцы і сонца плашч, выпростваецца на ім усім сваім целам і закурвае люльку.

— Дык кажу, ці чуў ты пра гэта? — зноў звяртаецца ён да падпаска Чэсіка.

Чэсік не чуў гэтай навіны.

— Прыехала? — перапытвае ён, і твар яго, звычайна пахмурны і абязжывы, распылаецца ва ўсмішку, адбіваючы па чарзе адно за другім самыя нечаканыя адценні: разгубленасць, спалох, а потым пашчоту...

Чэсіку каля трыццаці год. Некалі ў вайну ў яго на вачах немец забіў з аўтамата яго маці. Яна сядзела на ложку і карміла грудное дзіця—Чэсікаву сястру. Суседзі тады ледзь сцягнулі Чэсіка з печы. Ён доўга не гаварыў зусім, а потым заікаўся. Бацька з вайны таксама не вярнуўся, а цётка, у якой гадаваўся Чэсік, памёрла. Так ён і застаўся жыць у цётчынай хаце.

Чэсік пагрозліва замахваецца—і раменная пуга святша ў паветры. Каровы ведаюць Чэсікаву пугу і падбежкам перабраюцца праз канаву. Выбраўшыся на грудок, прагна прыпадаюць да роснага мурагу. Сам Чэсік пераходзіць канаву па кладцы і сядзе разам з Мікодымам.

— Чэсік, глядзі не ўпусці ў шкоду кароў!—напамінае Мікодым.

Яго голас абуджае Чэсіка ад думак пра жонку старшыні. Яны, як верабі, рассыпаюцца каторая куды, і Чэсік зноў застаецца сам сабою, з галоўным сваім клопатам—каровамі.

— Гляджу, гляджу, — панура адказвае ён і ідзе да белага каменя.

Узлезшы на камень, ён бачыць, як бяжыць удалечыні Вілія, халодная, хуткая. Левы бераг нізкі, нібыта засланы зялёным аксамітам—толькі мясцінамі аксаміт перасыпаны, як вальцоўкай, мяккім пяском. Правы бераг высокі, стромкі, чырвоны ад пластоў гліны. На тым беразе лясы—дубовыя і хваёвыя. Там, на цёплым пяску, цэлае лета загарваюць дачнікі, палёскаюцца і вішчаць ад захаплення іх дзеці.

Некаторы час Чэсік сядзіць на сваім камені-троне нерухома, потым устае, аглядае наваколле.

— Чэсік! Ты не заснуў там? —зноў турбуецца Мікодым.

— Не заснуў!—павясляўшым голасам адгукаецца Чэсік. І зноў думае, думае...

Да старшыні прыехала яго жонка. Яна вучыць дзяцей у школе. У горадзе, які амаль побач з калгасам, яна ходзіць у капелюшы і пальчатках. Як прыедзе сюды на лета—твар у яе белы і далікатны і рукі таксама не такія, як у тутэйшых жанок і дзяўчат. І сама яна такая прыгожая, такая вясёлая і добрая...

— Займай, Чэсік! Давай гані ў лес!—падае каманду Мікодым.

Чэсік злазіць з каменя, займае кароў. Ого, вунь якія кругляныя зрабіліся. Вось сёння даяркі будуць хваліць яго, Чэсіка, гэтак ён умее добра напасвіць кароў.

Чэсік займае кароў і гоніць іх у лес. Там таксама будзе ім дзе пахадзіць. А ён назбірае на маладых пасадах суніц...

Чэсік назбіраў іх, салодкіх, духмяных, прама ў шапку. А прыгнаўшы кароў на ранкі, крадком абмінуў чырвоны куток і крадком снып ад Мікодыма, хоць звычайна дадому ідуць яны разам. Сёння ў Чэсіка іншы клопат, і ён, як быў з раніцы ў плашчы і гумавых ботах, так і ідзе ў суседнюю брыгаду, дзе жыве старшыня калгаса і куды ўчора прыехала яго жонка.

Чэсік ідзе сядзежкам між жытоў і ўяўляе сабе, як прыйдзе яна вязаць гэта жыта, як ён, Чэсік, таксама прыйдзе сюды і будзе, як летась, памагачь ёй зносіць сныпы і ставіць у бабкі. А да жоніва яшчэ, як пачнецца касцьба, ён таксама будзе дапамагаць ёй ладаваць ладкі.

Захапіўшыся разважаннямі, Чэсік не заўважыў нават, калі прыйшоў да старшынёвай хаты. Зайшоў з прыгуднення, агародамі і, не адважваючыся зайсці адразу на двор, стаіць за хлечыкам. Вось выбег з хаты і пагнаўся за катом бялявы хлапчук. Чэсік пазнаў яго (яе сыноч Коля). Неўзабаве цётка Ганька вынесла нейкі белы скрутак, які раптам заварушыўся і заплакаў.

У гэты час расчынілася на сцезе акно на старшынёвай палавіне, і голас, які Чэсік пазнаў бы за светам, паклікаў:

— Коля! Ідзі, сыночак, выпі цёпленькага малачка!

— Ай!—адказаў Коля, аберуч трымаючы ката.

Цётка Ганька таксама сказала Колю:

— Ідзі, дзетка, выпі кубачак.

Але ёй Коля таксама адказаў «ай» і пабег з катом на вуліцу.

І зноў голас, ад якога ў Чэсіка закалацілася ўсё ў сэрэдзіне:

— Цётка Ганька, не трэба яе калыхаць. Я яе буду зараз карміць.

Потым з хаты выйшла яна. Сонца свяціла ёй прама ў вочы. Спынілася на ганку, зажмурылася, усміхнулася!

— Ой, цётка Ганька! Як тут у вас хораша!

Яна не была ўжо такой тоненькай, як летась. І залатыя валасы яе ўжо не плылі па спіне хвалямі, а былі закручаны ў вузел і заколаты на па-

тыліцы шпількамі. Аднак Чэсік не заўважыў гэтае розніцы. Чэсік нічога не заўважаў. Ён раптам і сам засмяяўся і зажмурыўся.

— А ў горадзе зараз такая гарачыня, такая пылішча!—сказала яна, лёгка збегла з ганку і нагнулася над каляскай.

— Есці хоча, мая маленькая!—засмяялася зноў, ужо дзіцяці.

Яна расшпіліла сукенку і пачала карміць дзіця.

— Бач, выгаладалася, — заўважыла цётка Ганька, пастаяла хвілінку і пайшла ў хату.

А Чэсік не мог крануцца з месца, усё стаяў за хлечыкам, як зачараваны.

З пачаткам прыбег з вуліцы Коля, са свежай драпінай на шчаці.

— Мама... мяне коціць!

— А я табе колькі разоў казала—не бярэ яго на рукі, не цягай яго. Ён не любіць гэтага.

— Я толькі хацеў пакупаць яго ў сажалцы.

— А ён цябе прасіў купаць яго? Ну, хадзі сюды. А то напужаеш маленькую.

Размазваючы рукою па твары слёзы, Коля падышоў да маці і ўмасціўся ёй на калені. Яна абняла яго адной рукою, але яму так было нязручна, і ён сярдзіта паглядзеў на сястру.

— Ну, пачакай, пачакай...—зразумела яго маці.—Вось накармім сястрычку, пакладзем яе, і тады я буду толькі з табою.

Коля, усхліпваючы, усё цясней хіліўся да маці, да яе цёплым грудзям, да яе ласкавых рук.

...А Чэсік стаяў за хлечыкам, глядзеў на іх усіх траіх і ўсё стараўся нешта ўспомніць. І ніяк не мог. Глядзеў, як яна карміла малое дзіця, як лашчыла Колю, глядзеў і як бачыў бачыў ужо не іх, а бачыў—ўспамінаў нейкую другую жанчыну і другіх дзяцей... Тая другая жанчына была ў хустцы, у нечым цёмным, і дзіця на руках у яе таксама было ў цёмным. І хлопчык таксама сядзеў. Толькі не на каленях у маці, а на прымурку. Болей ён нічога не памятаў, толькі пакутліва намагаўся ўспомніць. Дзе ён гэта бачыў? Калі гэта было? Хто была тая жанчына?

— Мама!.. Мама!.. — шэпча Чэсік.

Толькі дзе яна была столькі гадоў? Чаму гэтак доўга не ішла?

— Мама!—ужо голасна крычыць Чэсік.—Мама!—і бягом кідаецца да свае хаты.

На разоры заотаецца ляжаць толькі Чэсікава шапка. А ў шапцы—жмені са дзве суніц.

«СОВЕТСКАЯ НЕДЕЛЯ» В ГОЛЛАНДИИ

«Советская неделя» в Голландии началась 28 августа. На побережье приморского курортного города Схевенингена открылась большая выставка, которая знакомит голландцев с жизнью и трудом народов Советского Союза. В многочисленных киосках желающие смогут приобрести советские кинокамеры и фотоаппараты, часы и транзисторные радиоприемники. Организована также широкая продажа советской литерату-

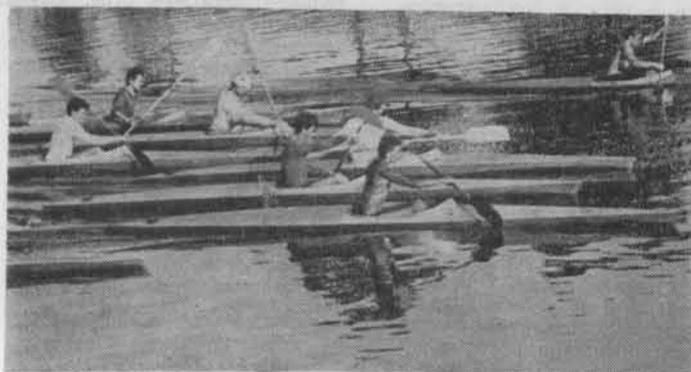
ры, почтовых марок. В местном ресторане «Пират» опытные советские кулинары готовят блюда русской кухни. На открытых площадках пирса каждый вечер демонстрировались советские короткометражные фильмы, выступали советские артисты. «Советская неделя» будет способствовать укреплению дружеских и деловых связей между народами СССР и Голландии.

Спорт

Катер на подводных крыльях набирает скоростр. За кармой пеняцца хвалі. Па іх следу са спарціўнага ветра імчацца водналыжнікі. Гэта трэніруюцца спартсмены клуба «Алімпія». На здымку: інжынер Мінскага механічнага завода Валерыі Кірылаў і вучаніца Наташа Казлова на дыстанцыі.

Каля 100 хлопчыкаў і дзяўчынак Пінскай дзіцячай спартыўнай школы займаюцца ў сенцыі грэблі на байдарках. На здымку: юныя спартсмены на трэніроўцы на раце Піна.

Фота І. Змітровіча.

РЕДАКЦИОННАЯ КАЛЕГИЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУЖЫ
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ»
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 3-25-52.